

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

Embrace

COMMUNICEREN OVER KWETSBAARHEID IN DE ZWANGERSCHAP

GIDS VOOR ZORGVERLENERS

TIJDENS PRENATALE ZORG

OVER DEZE GIDS

Deze gids maakt deel uit van het ‘Embrace’ pakket dat bestaat uit een vroegsignalering en een zorgtraject voor kwetsbare zwangeren. Het werd ontwikkeld aan de AP Hogeschool Antwerpen in het kader van een projectmatig wetenschappelijk onderzoek naar kwetsbaarheid tijdens de zwangerschap¹. Uit het onderzoek blijkt een nood aan communicatieve competenties om in een medisch zorgberoep kwetsbare vrouwen te kunnen begeleiden. Deze gids gaat in op de achtergrond van kwetsbaarheid tijdens de zwangerschap en biedt communicatietips en aandachtspunten voor de praktijk². Het is geen kant-en-klaar communicatieprotocol, maar geeft je handvaten om in te spelen op de diversiteit aan communicatiesituaties.

Een zorgberoep vraagt om deskundige communicatieve skills. Hoe een zorgverlener communiceert, heeft een sterke invloed op de ervaring van de patiënt. Vaak is de impact van woorden en non-verbale communicatie groter dan wordt gedacht. Deze gids nodigt je uit om je bewust te worden van het belang van verbale en non-verbale communicatie en daagt je uit om communicatieve skills te hanteren bij deze doelgroep. De tips en inzichten kunnen ingezet worden tijdens consultaties of andere contacten met (kwetsbare) zwangere vrouwen.

WAT IS KWETSBAARHEID?

Kwetsbaarheid is geen eenduidig begrip. Uit onderzoek (1) blijkt dat kwetsbaarheid zichtbare tekenen heeft, maar ook verborgen kan zijn. Kwetsbaarheid tijdens de zwangerschap kan zijn oorsprong vinden in een variatie aan factoren zoals (kans)armoede, onvoldoende aanpassingsvermogen aan de zwangerschap of de druk van de moederschaprol, vruchtbaarheidsproblematiek, ongewenste zwangerschap, lage emotionele weerbaarheid, een chronische aandoening, een beperkt en weinig ondersteunend sociaal netwerk, een afwezige partner, drugs- of middelengebruik, misbruik of verwaarlozing, een moeizame communicatie, mentale beperking, psychische problematiek en gebrek aan toegang tot zorg³. Kwetsbaarheid tijdens de zwangerschap is daarom breder dan enkel financiële achterstelling. Kwetsbaarheid bekijk je bovendien niet als een kenmerk van een persoon op zich, maar als een uiting van een situatie waarin iemand zich bevindt. Bepaalde levensomstandigheden en keuzes hebben gezorgd voor de positie waarin de zwangere vrouw zich bevindt. Er is een wisselwerking tussen haar en haar omgeving. Kwetsbaarheid is vaak een opeenstapeling van gebeurtenissen en is zelden te wijten aan één oorzaak. Daarbovenop geeft onderzoek (1) aan dat er soms weerstand of vermoeidheid is om hun verhaal te vertellen of dat er wantrouwen ten aanzien van zorgverstrekkers aanwezig is.

1. PW0 onderzoeksprotocol 'Perinatale zorg en zorg voor het zeer jonge kind', Augustus 2014, AP Hogeschool.
 2. Sensoa bracht een Factsheet 'Praten over seksuele gezondheid' uit <https://www.sensoa.be/factsheet-praten-over-seksuele-gezondheid/page/0/1>. De opbouw van de factsheet diende als inspiratie voor de gids.
 3. Afwegingen voor een prenataal screeningsinstrument voor kwetsbare zwangere vrouwen Dehertogh Britt, Meyvis Inge, Vanceulebroeck Valérie, Brouns Miek, Van Besouw Saskia
 Tijdschrift voor vroedvrouwen / Vlaamse Organisatie van Vroedvrouwen - ISSN 1370-6624 - 23:2(2017), p. 81-88

STA STIL BIJ JEZELF.

Rond kwetsbaarheid hangt vaak een taboe. Praten over kwetsbaarheid ligt gevoelig. Als zorgverlener wil je tevens het stigma van kwetsbaarheid vermijden. Je wil vrouwen tijdens hun zwangerschap optimaal ondersteunen en hun eigenwaarde versterken zodat ze kunnen groeien tot gelukkige mama's. De workload en tijdsdruk in de gezondheidszorg is echter hoog. De soms schaarse momenten die je als zorgverlener hebt met zwangere vrouwen wil je zo efficiënt en ondersteunend mogelijk invullen.

Jezelf bewust zijn over je communicatie is daarom ontzettend belangrijk. De eerste stap in de communicatie is weten wie jij als persoon - en beroepspersoon - bent in die communicatie. Je eigen sterktes en zwaktes kennen, weten waar je valkuilen liggen en je uitdagingen, en waar je als het ware "allergisch" voor bent. We hebben allemaal een opvatting over hoe we zouden moeten zijn, maar ons gevoel gaat vaak bepalen hoe we ons gedragen in een bepaalde situatie. Die gevoelens worden dan weer beïnvloed door wat we denken. *Zelf-ondersteunende gedachten* helpen ons, in tegenstelling tot zelf-ondermijnende gedachten⁴.

Je bewust zijn van overdracht en tegenoverdracht hoort daar ook bij. Overdracht is een algemene term voor het overbrengen van gevoelens en verwachtingen op anderen. Als de hulpvrager dit doet, noem je het overdracht. Als de hulpverlener dit doet, heet het *tegenoverdracht*⁶. Een voorbeeld van overdracht is een zwangere dame die een afspraak mist. Bij de volgende consultatie komt ze boos binnen en zegt: "Oké, zeg het maar, ik leef in chaos en krijg niets tot een goed eind!". Eigenlijk komt deze dame al gewapend naar het gesprek omdat ze verwacht dat ze kritiek zal krijgen, zoals bij haar thuis altijd het geval was. De gevoelens van schuld en boosheid zijn eigenlijk oude gevoelens, die misschien wel kloppen bij het vroegere gedrag van haar moeder thuis, maar niet meer in deze nieuwe situatie bij jou op de consultatie. De gevoelens die deze dame bij jou legt, zijn de zogenaamde overdrachtsgevoelens.

Belangrijk dus om je eigen gevoelens, en wat de patiënt allemaal oproept bij jou, onder ogen te zien en regelmatig te onderzoeken. Belangrijk ook om deze zorgen te delen met je collega's en open te staan voor je eigen gevoelens en gevoeligheden. Het is een kunst om je zwakke kant te aanvaarden en er in je relatie met de cliënt er een sterkte van te maken. Zo hanteer je jezelf als instrument in de zorg die jij verleent.

Deze vragen helpen je om daar bewust bij stil te staan.

Wat vind ik van deze vrouw? Ben ik erg begaan met haar? Neem ik haar in bescherming? Welke indruk laten haar problemen of haar gedrag bij mij na? Voel ik me onder druk gezet? Ben ik bang van haar of net erg op haar gesteld? Ontloop ik deze vrouw of zoek ik haar op? Welke indruk wil ik nalaten bij deze vrouw?

DE BASIS: HANTEER EEN OPEN KRACHTGERICHTE COMMUNICATIESTIJL

Een ondersteunend gesprek werkt het best vanuit een open houding. Door een open communicatie met de zwangere vrouw, kan je komen tot een **gedeelde betekenis**. Beiden interpreteren de communicatie dan op dezelfde wijze. Het doel is om bij jouw communicatie de zwangere vrouw een gevoel van veiligheid of geborgenheid te geven, zodat er open en helder gesproken kan worden over wensen en ervaringen rond de zwangerschap. Als er nieuwe informatie wordt binnengebracht, wordt best goed nagegaan of beide gesprekspartners hier dezelfde betekenis aan geven. Bij gedeelde betekenis hebben de zwangere vrouw en jij het gevoel dat je samen bouwt aan iets. Belangrijk daarbij is de wederkerigheid, of althans zich daar bewust van te zijn. Je doet iets met elkaar, je beïnvloedt de andere en je laat je ook beïnvloeden.

Elk consult kent een eigen dynamiek in communicatie. Communicatiegewoontes en patronen zijn immers sterk verschillend volgens de leefomgeving en de context van cliënten. Het is niet zomaar een kwestie van de taal die de cliënt spreekt, het gaat evengoed over ieders patroon van communicatie, de non-verbale communicatie ('het spreken met de ogen en het lichaam') en tevens de wijze waarop iemand gewend is informatie te delen, het gehanteerde taalniveau, de aarzelingen die aanwezig zijn, Ook al ontmoet je een zwangere vrouw voor de eerste maal, je basishouding in communicatie maakt het verschil en kan haar voor de rest van de consultaties een veilig gevoel bezorgen.

Bij krachtgericht communiceren focus je op wat iemand kan, niet op wat iemand beperkt. Je geeft iemand het gevoel dat hij invloed kan uitoefenen op wat zij graag zou bereiken. Krachtgericht communiceren doet beroep op empowerment en zelfredzaamheid van de vrouw⁴.

4. O. Brunklaus, *Interactieve vaardigheden in de zorg, communicatie in het perspectief van herstel*. 2011, Pearson Education Benelux

5. *Overdracht en Tegevoerdicht*, F. Van Delft, Uitgeverij Nelissen, 2009

	OPEN & KRACHTGERICHT	GESLOTEN
WAT IS HET?	<ul style="list-style-type: none">• Een open gespreksvorm wil mensen stimuleren om te praten. Dit doe je door hen aan het woord te laten vanuit hun eigen perspectief en ervaringen, zonder een oordeel te vellen.• In een krachtgerichte aanpak focus je op zowel positieve elementen als dingen die minder of niet goed lopen. Er is aandacht voor beide. Je hebt nog geen voorafgaand oordeel over een situatie, je gaat uit van veranderingsmogelijkheden.	<ul style="list-style-type: none">• Bij een gesloten communicatie ben je kort en krachtig. Doelgericht, maar tegelijk ook afblokkend. Soms ben je afkeurend in je communicatie. Je hanteert een neerbuigende of stigmatiserende taal en je vertrekt vanuit een stereotype.• Gesloten vragen hebben enkel een 'ja/neeen/misschien' als antwoord. Bij een gesloten houding nodig je de zwangere niet uit om verder te praten. Je idee staat al vast, er is geen extra informatie nodig. Je gaat uit van een idee dat je hebt dat aansluit bij vrouwen met gelijkaardige kenmerken.
TIPS VOOR VERBALE COMMUNICATIE.	<ul style="list-style-type: none">• Stel open, niet suggestieve vragen. Bijv. <i>Hoe voelt u zich?</i>• Let op woordgebruik en kies voor niet pejoratieve begrippen. Bijv. <i>Op basis van ons gesprek, zou ik je willen aanraden dat we contact opnemen met het ondersteuningsteam.</i>• Geef je voornaam bij een eerste contact.• Stel eerst vragen naar wat ze zelf vindt dat goed loopt in het leven. Bijv. <i>Binnenkort komt er een kindje bij in je leven, dat is een moment om even stil te staan bij hoe je leven nu loopt. Wat vind je zelf dat er nu mooi is aan je leven? Wat maakt je gelukkig in je leven?</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>U bent misselijk zeker?</i>• <i>U hebt zeker niet genoeg middelen om voor het kindje te zorgen?</i>• <i>Ik stuur u nu door naar de sociale dienst, want er zijn problemen die buiten mijn job vallen.</i>• <i>Dat lijkt toch niet zo goed te gaan, vindt u niet?</i>• <i>Wie ga je contacteren om het probleem aan te pakken?</i>
TIPS VOOR NON-VERBALE COMMUNICATIE	<ul style="list-style-type: none">• Praat niet te snel, handel rustig, gebruik een kalme stem.• Verklein de afstand tussen jou en de zwangere, plaats je best in een hoek t.o.v. de zwangere.• Zorg dat er geen scherm tussen jullie staat. Dat bemoeilijkt de communicatie.• Zoek oogcontact en kijk niet te veel op je papieren/computer.	<ul style="list-style-type: none">• Gekruiste armen• Weinig oogcontact (kijken in dossier, zwangere niet in de ogen kijken) of te veel oogcontact (aanstaren)• Niet glimlachen• Met je ogen draaien.• Zuchten.• Blazen

TABEL 1 | Basisregels voor een open krachtgerichte communicatie

A. EEN GESPREK OVER DE SITUATIE VAN DE ZWANGERE VROUW VOEREN

Zwangerschapsconsultaties verlopen steeds gestructureerd door middel van een anamnese, gevolgd door een klinisch onderzoek. De standaard algemene anamnese bevat reeds vragen over de context van de zwangere vrouw om een beeld te krijgen over haar situatie. Wil je als zorgverlener de zwangere vrouw in haar welzijn ondersteunen, dan is extra informatiedeling nodig. Een voorwaarde is dat de zwangere vrouw je vertrouwt in je rol als zorgverlener en informatie wil delen.

In onderstaand schema geven we een aantal situaties weer die kunnen voorkomen en worden communicatietips gegeven vanuit de open communicatiestijl.

HET INITIATIEF VOOR EEN GESPREK OVER EEN KWETSBARE SITUATIE KOMT VAN DE VROUW ZELF.

Neemt een zwangere vrouw je meteen in vertrouwen, dan is jouw appreciatie voor haar initiatief belangrijk om haar niet te stigmatiseren of te veroordelen. Onderstaande zinnen kunnen je helpen:

Het is bewonderingswaardig dat je dit vertelt.”

“Ik apprecieer het dat je dit deelt zodat we samen kunnen kijken hoe dit jouw zwangerschap kan beïnvloeden.

DE VROUW VERTOONT EEN WANTROUWEN TEN AANZIEN VAN HULP- OF ZORGVERLENERS.

Wees je ervan bewust dat sommige vrouwen al een traject in de hulpverlening achter zich hebben en dat ze hun verhaal al vaak eerder hebben verteld. Sommigen ervaren een zogenaamde hulpverleningsmoeheid. Kwetsbare vrouwen zijn soms, omwille van eerdere ervaringen met hulp- of zorgverleners, wantrouwig. Ze zijn gewend om informatie te verbergen. Wanneer ze zich negatief of aarzelend uitlaten over een hulp-of zorgverlener, zal eerst een vorm van ‘herstel’ nodig zijn. Dit wantrouwen doorprikken vraagt tijd en aandacht en zal niet zonder slag of stoot gaan.

Het is belangrijk om hier eerst op in te spelen. Volgende uitspraken geven je voorbeelden hoe je wantrouwen kan proberen te doorprikken.

“

Er is niets in dit gesprek waarover je jezelf moet schamen of schuldig moet voelen. Ik ontmoet veel vrouwen met verschillende verhalen. Mijn focus is om jouw gezondheid en die van je toekomstige kind te ondersteunen.”

“Misschien heb je dit al eerder aan anderen verteld. Voor mij is het belangrijk om je zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen in je zwangerschap. Ik zou je dus willen vragen om het ook aan mij te vertellen.”

“Ik merk dat je aarzelt om me iets te vertellen. Dat begrijp ik, we kennen elkaar niet goed. Toch is het belangrijk voor de gezondheid van je baby en die van jou dat we hierover met elkaar kunnen praten. Ik hoop dat je mij wil vertrouwen hierin. Het is mijn taak om jou en je toekomstige kind zo goed mogelijk te ondersteunen.

”

SUGGESTIES VOOR DE INTRODUCTIE VAN VRAGEN OVER ZEER GEVOELIGE THEMA'S.

Een piloottest van de **Embrace** vroegsignalering³ toont aan dat minder zichtbare en gevoelige thema's lastig zijn om te bevragen. Vragen stellen over misbruik, mishandeling, de relatie met de partner, druggebruik, ... vereist een goede introductie. Naast een gepaste introductie voor gevoelige thema's, kan je ook verwijzen naar jouw ondersteunende rol die breder is dan een medische opvolging, bijvoorbeeld door aan te geven: *“Als vroedvrouw hebben we de rol om uw welzijn en gezondheid in de zwangerschap, evenals dat van uw kindje, te ondersteunen.”*

“

Ik ga je een paar vragen stellen rond gevoelige thema's waarop je zelf mag aangeven of je er op wil antwoorden. Je mag hier ook later op terugkomen.”

“Ik ga je een paar vragen stellen die voor sommige vrouwen gevoelig liggen. Misschien is dit voor jou ook het geval. We stellen deze vragen aan iedereen. Het is vertrouwelijk, en het is ook belangrijk dat je er zo open mogelijk op antwoordt.”

“Uit onderzoek blijkt dat sommige vrouwen tijdens de zwangerschap mishandeld worden door iemand in hun omgeving. Wat herken je daarin? Is dit jou al overkomen?”

“Uit onderzoek blijkt dat sommige vrouwen tijdens de zwangerschap weinig steun krijgen van hun partner. Is dat iets wat je herkent? Kan je dat verder uitleggen?”

”

3. Afwegingen voor een prenataal screeningsinstrument voor kwetsbare zwangere vrouwen Dehertogh Britt, Meyvis Inge, Vanceulebroeck Valérie, Brouns Miek, Van Besouw Saskia
Tijdschrift voor vroedvrouwen / Vlaamse Organisatie van Vroedvrouwen - ISSN 1370-6624 - 23:2(2017), p. 81-88

WANNEER TIJDENS EEN CONSULTATIE KAN JE EEN VERKENNEND GESPREK INITIËREN?

Een verkennend gesprek over de situatie van de zwangere kan reeds tijdens de anamnese en het klinisch onderzoek beginnen. Vraag tijdens een anamnese reeds naar elementen die met breder welzijn te maken kunnen hebben.

Bijvoorbeeld:

Sommige vrouwen komen altijd alleen op controle en anderen hebben altijd hun partner bij. Hoe is dat bij u? Hoe voelt je partner zich bij de zwangerschap?

JE TRACHT EEN FOCUS OP POSITIEVE ASPECTEN IN HET LEVEN TE BRENGEN.

Peil naar positieve ervaringen in de zwangerschap. Bevraag niet alleen 'problemen'.

Bijvoorbeeld:

“Wat vind je fijn aan je zwangerschap?”

“Wie in je omgeving heeft positief gereageerd toen je het nieuws vertelde?”

“Op welk vlak vind je van jezelf dat je goed bezig bent met je zwangerschap?”

“Welke positieve veranderingen merk je bij jezelf op sinds je zwangerschap?”

DE INFORMATIE BLIJFT BEPERKT.

Vraag dóór wanneer de informatie beperkt blijft. Bekijk ook je wijze van vraagstelling... Zijn er niet te veel gesloten vragen...? Geen suggestieve vragen...?

Bijvoorbeeld:

“Kan u daar iets meer over vertellen?”

“Wat bedoelt u hier juist mee?”

“Als ik het goed begrijp, dan”

“Kan u daar een voorbeeld van geven?”

“U zegt net dat ... , kan u dat nog toelichten?”

“Hoe kan ik dit het best begrijpen?”

JE WIL IN EEN VOLGEND GESPREK MEER INFO VERZAMELEN.

Nodig uit voor een bijkomend gesprek indien het eerste gesprek slechts beperkt is in informatiedeling.

Bijvoorbeeld:

“

Als u het goed vindt, kunnen we hier verder op ingaan tijdens een volgend gesprek.“

“We hebben al een aantal zaken besproken, maar het lijkt me goed om “

“Lijkt het u een goed idee om dit verder samen te bekijken?”

”

B. EEN VERMOEDEN VAN KWETSBAARHEID TER SPRAKE BRENGEN

In het onderzoek werd de *Embrace* vroegsignalering voor kwetsbaarheid ontwikkeld en uitgetest. De vroegsignalering bevat een aantal aspecten die je in de anamnese kan aantreffen, maar heeft ook aandacht voor andere indicaties van kwetsbaarheid die je in het gesprek kan achterhalen.

Een volgende stap is een vermoeden van kwetsbaarheid ter sprake brengen. Dit zal sterk afhangen van de aard van de kwetsbaarheid. Voorzichtigheid is geboden, het aanbrengen van het thema kan net weerstand opwekken.

VERTREK EEN GESPREK VANUIT 'DE INTENTIE TOT GOED MOEDERSCHAP' EN WIJS OP DE VERANTWOORDELIJKHEDEN DIE DAARAAN VERBONDEN ZIJN.

Elke toekomstige moeder wil graag goed doen. Ook al stellen ze handelingen of bevinden ze zich in een situatie, die vanuit jouw professionele expertise, problematisch lijken voor de baby en/of voor de moeder, de overgrote meerderheid van de zwangere vrouwen heeft als doel goed te zorgen voor hun kind. Soms ontbreekt het hen aan kennis, inzicht en middelen. Dat kan je als zorgverlener niet zomaar invullen. Wat wel mogelijk is, is appelleren aan de idee van goed moederschap.

Bijvoorbeeld:

Als vroedvrouw wil ik jouw gezondheid en die van je baby zo goed mogelijk ondersteunen. Op basis van wat we hebben besproken ben ik ervan overtuigd dat voor jou een goede mama zijn voor je kindje erg belangrijk is. Maar, ik maak me toch wat zorgen over ... en wil graag met jou nog eens bekijken hoe we er samen kunnen voor zorgen dat jij inderdaad de beste mama ter wereld kan worden voor je kindje.”

“Goed moederschap vereist een engagement. Er is niet één beste manier om moeder te worden, maar er zijn wel een aantal zaken waarvan we weten dat ze niet goed zijn voor moeder en baby. Ik ben erg blij dat je ... ter sprake hebt gebracht. Ik wil daar graag even op ingaan en vertellen wat we weten uit onderzoek dat gevolgen kunnen zijn voor je baby.”

“Er is niet één beste manier om moeder te worden, je hoeft niet perfect te zijn in het moederschap. In het leven balanceer je tussen de rollen die je hebt, als dochter, als partner, als moeder, als iemand die werkt, De kunst is om overeind te blijven en om je niet door één rol te laten opsorpen. Een baby krijgen vraagt veel van je, probeer het te delen met anderen. Wees niet bang om hulp te vragen aan anderen. Je moet het niet allemaal alleen doen.

WIJS DE VROUW OP HET FEIT DAT ZE NIET DE ENIGE IS IN DIE SITUATIE.

Geef aan dat je dit al eerder bent tegengekomen als professional en dat het volgens jou, indien ze instemmen, belangrijk is om dit verder te kunnen bespreken.

Bijvoorbeeld:

“

Mensen praten niet graag over dingen die hen overkomen, het lijkt net alsof het bij anderen allemaal vanzelf gaat. Dat is niet altijd zo. Ook sommige andere toekomstige moeders hebben hier mee te maken. “

“Zoals ik al eerder zei ben je niet alleen in deze situatie. Ik heb in mijn praktijk al meerdere vrouwen hiermee begeleid. Ik wil je graag helpen om dit met jou op te nemen zodat we samen kunnen zoeken naar een zo goed mogelijke oplossing.

”

SPREK OVER KWETSBAARHEID ALS EEN KENMERK VAN EEN SITUATIE (NIET ALS KENMERK VAN DE VROUW ZELF).

“

Moeder worden is een belangrijke levensgebeurtenis, zelfs al is dit niet de eerste keer. Je sprak al over de dingen die goed lopen en waar je trots op mag zijn.

Ik merk toch ook in het gesprek dat je misschien in een kwetsbare situatie zit wat betreft ...

Hoe zie je dit zelf?

”

C. TOT ACTIE OVERGAAN

Bij het afronden van een gesprek kom je samen tot een conclusie en een mogelijke aanpak. De zwangere krijgt inspraak in het proces van conclusievorming en aanpak.

GEEF IN HET GESPREK DUIDELIJK AAN DAT HET TIJD IS OM VERDERE STAPPEN TE ZETTEN.

Geef in het gesprek duidelijk aan dat het tijd is om verdere stappen te zetten

Bijvoorbeeld:

We hebben gesproken over ...”

“Wat is voor u belangrijk in dit gesprek?”

“Wat neemt u mee als u hier buiten stapt?”

“Welke conclusie kunnen we samen nemen?”

“Bent u bereid om hier verder op in te gaan met iemand die meer gespecialiseerd is dan ik, waarmee we samenwerken?”

“Ik zou u graag doorverwijzen naar ... Lijkt u dat een goed idee? Waarom wel of niet?”

“Kan u zelf een punt formuleren waarop u verder stappen wil nemen na dit gesprek?”

VRAAG EXPLICIET OF DE NAAM EN ENKELE BASISGEGEVENS DOORGEGEVEN MOGEN WORDEN AAN EEN ANDERE DIENST BINNEN HET ZIEKENHUIS OF AAN EEN ANDERE ORGANISATIE.

Bespreek wat je doorgeeft en vraag expliciet toestemming (hanteer de procedure die van kracht is binnen je werkcontext om toestemming te verkrijgen).

Bespreek nauwkeurig wat er daarna gebeurt (hoe contactname verloopt). Ga eventueel mee.

Bijvoorbeeld:

“

Vindt u het goed dat ik ... contacteer?”

“Ik geef u graag de gegevens mee van Mag ik hen alvast doorgeven dat u hen zal contacteren?”

“Mogen ze u meteen contacteren en hoe doen ze dat best?”

“Als ik in gesprek ga met ... dan kan het helpen om een aantal zaken die vandaag aan bod kwamen door te geven. Dit blijft vertrouwelijk. Ik denk aan ...

Gaat u hiermee akkoord?”

“Over welke aspecten hebt u geen bezwaar dat ik ze vertrouwelijk doorgeef aan mijn collega van de dienst/aan iemand van ...?”

“Wat wil u liever niet dat ik zou meegeven?”

”

HOU STEEDS EEN OPENING VOOR CONTACT LATER.

Bijvoorbeeld

“

Moest u nog vragen hebben, dan mag u mij contacteren via ...”

“Ik kan me voorstellen dat u thuis nog wat te binnen schiet. Ik ben zeker bereid om het gesprek verder te zetten in een volgende consultatie.

”

WAT MET ANDERSTALIGHEID?

Met anderstalige zwangere vrouwen is het moeilijk om de communicatie in het Nederlands te voeren. De richtlijnen omtrent non verbale communicatie kan je volgen, hoewel ook daar culturele verschillen zijn in acceptatie van de non verbale signalen. Om de gesprekken te ondersteunen vertaalden we belangrijke richtvragen uit deze gids in Engels en Frans.

Hoe voelt u zich?	How do you feel?	Comment vous sentez-vous ?
Wat maakt je gelukkig in je leven?	What makes you happy in your life?	Qu'est-ce qui vous rend heureux dans votre vie ?
Het is bewonderingswaardig dat je dit vertelt.	It's admirable that you tell this.	C'est admirable que vous le disiez.
Ik apprecieer het dat je dit deelt.	I appreciate you sharing this with me.	J'apprécie que vous partagiez ceci.
Ik ben gebonden aan beroepsgeheim. Als we open met elkaar kunnen praten, kan ik jou beter kan helpen zorgen voor jou en je kind.	I am bound by professional secrecy. If we can talk to each other openly, I can help you take better care of you and your child.	Je suis lié par le secret professionnel. Si nous pouvons nous parler ouvertement, je peux vous aider à mieux prendre soin de vous et de votre enfant.
Misschien heb je dit al eerder aan anderen verteld. Voor mij is het belangrijk om je zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen in je zwangerschap. Ik zou je dus willen vragen om het ook aan mij te vertellen.	Maybe you've told this to others before. For me it is important to be able to support you as well as possible during your pregnancy. So I'd like to ask you to tell me too.	Vous l'avez peut-être déjà raconté à d'autres personnes. Pour moi, il est important de pouvoir vous soutenir le mieux possible pendant votre grossesse. J'aimerais donc vous demande de me le raconter aussi.
Het is mijn taak om jou en je toekomstige kind zo goed mogelijk te ondersteunen.	It is my job to support you and your future child as well as possible.	C'est mon travail de vous soutenir vous et votre futur enfant aussi bien que possible.
Ik ga je een paar vragen stellen rond gevoelige thema's waarop je zelf mag aangeven of je er op wil antwoorden.	I'm going to ask you a few questions about sensitive issues. You can decide for yourself whether you'd like to answer them.	Je vais vous poser quelques questions sur des sujets sensibles. C'est à vous de décider si vous souhaitez y répondre.
Uit onderzoek blijkt dat sommige vrouwen tijdens de zwangerschap mishandeld worden door iemand in hun omgeving. Is dit jou al overkomen?	Research has shown that some women are suffering from abuse during pregnancy by someone in their environment. Has this ever happened to you?	Les études montrent que certaines femmes sont maltraitées pendant la grossesse par quelqu'un de leur entourage. Cela vous est-il déjà arrivé ?

<p>Uit onderzoek blijkt dat sommige vrouwen tijdens de zwangerschap weinig steun krijgen van hun partner. Is dat iets wat je herkent?</p>	<p>Research has shown that some women receive little support from their partners during pregnancy. Is this something you can relate to?</p>	<p>Les études montrent que certaines femmes reçoivent peu de soutien de leur partenaire pendant la grossesse. Avez-vous vécu cela?</p>
<p>Sommige vrouwen komen altijd alleen op controle en anderen hebben altijd hun partner bij. Hoe is dat bij u? Hoe voelt je partner zich bij de zwangerschap?</p>	<p>Some women come alone to every checkup and others always have their partner on hand. How is that in your relationship? How does your partner feel about this pregnancy?</p>	<p>Certaines femmes viennent toujours seules à leur rendez-vous et d'autres, viennent avec leur partenaire. Comment cela se déroule-t-il pour vous? Comment se sent votre partenaire pendant la grossesse ?</p>
<p>Wat vind je fijn aan je zwangerschap?</p>	<p>What do you like about your pregnancy?</p>	<p>Qu'est-ce qui vous plaît dans votre grossesse ?</p>
<p>Wie in je omgeving heeft positief gereageerd toen je het nieuws vertelde?</p>	<p>Who among your relatives or friends responded positively when you told the news?</p>	<p>Qui, dans votre entourage, a réagi positivement lorsque vous avez annoncé la nouvelle ?</p>
<p>Op welk vlak vind je van jezelf dat je goed bezig bent met je zwangerschap?</p>	<p>In what area do you think you are doing a good job with your pregnancy?</p>	<p>A quel niveau pensez-vous que vous vivez bien votre grossesse ?</p>
<p>Welke positieve veranderingen merk je bij jezelf op sinds je zwangerschap?</p>	<p>What positive changes have you noticed in yourself since you were pregnant?</p>	<p>Quels changements positifs avez-vous remarqué en vous-même depuis que vous êtes enceinte ?</p>
<p>Kan u daar iets meer over vertellen?</p>	<p>Can you tell us a little more about that?</p>	<p>Pouvez-vous nous en dire un peu plus à ce sujet ?</p>
<p>Wat bedoelt u hier juist mee?</p>	<p>What do you mean by this?</p>	<p>Qu'entendez-vous par là ?</p>
<p>Als ik het goed begrijp, dan ...</p>	<p>If I understand it correctly, then ...</p>	<p>Si je comprends bien, alors....</p>
<p>Kan u daar een voorbeeld van geven?</p>	<p>Can you give an example of this?</p>	<p>Pouvez-vous donner un exemple de cela ?</p>
<p>U zegt net dat ... , kan u dat nog toelichten?</p>	<p>You are just saying ... , can you explain that?</p>	<p>Vous venez de dire..., pouvez-vous m'expliquer ça ?</p>
<p>Hoe kan ik dit het best begrijpen?</p>	<p>How can I best understand this?</p>	<p>Comment puis-je mieux comprendre cela ?</p>
<p>Als u het goed vindt, kunnen we hier verder op ingaan tijdens een volgend gesprek.</p>	<p>If you like, we can discuss this in more detail in the next meeting.</p>	<p>Si vous le souhaitez, nous pourrions en discuter plus en détail lors de la prochaine rencontre</p>
<p>Lijkt het u een goed idee om dit verder samen te bekijken?</p>	<p>Do you think it would be a good idea to take a closer look at this together?</p>	<p>Pensez-vous que ce serait une bonne idée d'approfondir cette question ensemble?</p>
<p>Ik merk toch ook in het gesprek dat je misschien in een kwetsbare situatie zit wat betreft ... Hoe zie je dit zelf?</p>	<p>I also noticed in the conversation that you may be in a vulnerable situation with regard to ... How do you relate to this?</p>	<p>Je remarque également dans la conversation que vous pouvez être dans une situation vulnérable en ce qui concerne Comment le voyez-vous vous-même ?</p>

<p>Zoals ik al eerder zei ben je niet alleen in deze situatie. Ik heb in mijn praktijk al meerdere vrouwen hiermee begeleid. Ik wil je graag helpen om dit met jou op te nemen zodat we samen kunnen zoeken naar een zo goed mogelijke oplossing.</p>	<p>As I said earlier, you are not alone in this situation. I have already supported several women with this in my practice. I would like to help you to record this with you so that we can work together to find the best possible solution.</p>	<p>Comme je vous l'ai déjà dit, vous n'êtes pas seule dans cette situation. J'ai déjà soutenu plusieurs femmes dans ma pratique. Je voudrais vous aider à l'enregistrer avec vous afin que nous puissions travailler ensemble pour trouver la meilleure solution possible</p>
<p>Moeder worden is een belangrijke levensgebeurtenis, zelfs al is dit niet de eerste keer. Je sprak al over de dingen die goed lopen en waar je trots op mag zijn.</p>	<p>Becoming a mother is an important life event, even if it is not the first time. You talked about the things that are going well and of which you can be proud.</p>	<p>Devenir mère est un événement important de la vie, même si ce n'est pas la première fois. Vous avez parlé des choses qui vont bien et dont vous pouvez être fière.</p>
<p>We hebben gesproken over...</p>	<p>We have talked about....</p>	<p>Nous avons parlé de.....</p>
<p>Wat is voor u belangrijk in dit gesprek?</p>	<p>What is important to you in this conversation?</p>	<p>Qu'est-ce qui est important pour vous dans cette conversation ?</p>
<p>Wat neemt u mee als u hier buiten stapt?</p>	<p>What will you take with you if you leave here?</p>	<p>Que retirez-vous de cet entretien?</p>
<p>Welke conclusie kunnen we samen nemen?</p>	<p>What conclusion can we draw together?</p>	<p>Quelle conclusion pouvons-nous en tirer ensemble ?</p>
<p>Bent u bereid om hier verder op in te gaan met iemand die meer gespecialiseerd is dan ik, waarmee we samenwerken?</p>	<p>Are you prepared to go into this with someone who is more specialized than me, with whom we work?</p>	<p>Êtes-vous prêt à vous approfondir ces questions avec quelqu'un de plus spécialisé que moi, avec qui nous collaborons ?</p>
<p>Ik zou u graag doorverwijzen naar ... Lijkt u dat een goed idee? Waarom wel of niet?</p>	<p>I would like to refer you to ... Do you think that is a good idea? Why is it or is it not?</p>	<p>J'aimerais vous proposer de consulter Pensez-vous que c'est une bonne idée ? Pouvez m'expliquer votre réponse positive ou négative?</p>
<p>Kan u zelf een punt formuleren waarop u verder stappen wil nemen na dit gesprek?</p>	<p>Can you single out a point on which you would like to take further steps after this conversation?</p>	<p>Pouvez-vous formuler un point sur lequel vous aimeriez prendre d'autres mesures après cette conversation ?</p>
<p>Vindt u het goed dat ik ... contacteer?</p>	<p>Would it be okay for you if I contacted...?</p>	<p>Etes-vous d'accord que je contacte ?</p>
<p>Ik geef u graag de gegevens mee van Mag ik hen alvast doorgeven dat u hen zal contacteren?</p>	<p>I am happy to give you the details of Can I notify them in advance that you will contact them?</p>	<p>Je vous donne les coordonnées de Puis-je l'informer que vous allez les contacter ?</p>
<p>Mogen ze u rechtstreeks contacteren en hoe doen ze dat best?</p>	<p>Can they contact you directly and how do they best do that?</p>	<p>Peuvent-ils vous contacter et quelle est la meilleure façon de le faire ?</p>
<p>Als ik in gesprek ga met ... dan kan het helpen om een aantal zaken die vandaag aan bod kwamen door te geven. Dit blijft vertrouwelijk. Ik denk aan ...</p>	<p>When I speak to ... it may be helpful if I pass on some of the things that were discussed today. This will remain confidential. I am thinking of ...</p>	<p>Si j'en parle à ..., cela pourrait permettre de transmettre des informations que nous avons abordées ensemble aujourd'hui. Cette information reste confidentielle. Je pense à</p>

Gaat u hiermee akkoord?	Do you agree with this?	Êtes-vous d'accord?
Over welke aspecten hebt u geen bezwaar dat ik ze vertrouwelijk doorgeef aan mijn collega van de dienst/aan iemand van ...?	Are there any topics to which you object me passing them on to This will remain confidential.	A propos de aspects n'avez-vous aucune objection à ce que je les transmette confidentiellement à mon collègue dans le service / à quelqu'un de ?
Wat wil u liever niet dat ik zou meegeven?	What would you prefer to remain undisclosed?	Que préférez-vous que je ne dise pas ?
Moest u nog vragen hebben, dan mag u mij contacteren via ...	If you have any further questions, please contact me via'	Si vous avez d'autres questions, n'hésitez pas à me contacter via'
Ik kan me voorstellen dat u thuis nog wat te binnen schiet. Ik ben zeker bereid om het gesprek verder te zetten in een volgende consultatie.	Perhaps other issues will come up when you are at home.. I am certainly willing to continue the conversation in the next consultation.	J'imagine que vous avez encore d'autres questions à évoquer. Je suis prête à poursuivre la conversation lors de la prochaine consultation.

“ Iemand die jouw kwetsbaarheid
omarmt, geeft je vleugels... ”

ARTESIS PLANTIJN
HOGESCHOOL ANTWERPEN

De auteurs zijn verbonden aan de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen - Departement Gezondheid en Welzijn. Ze werkten multidisciplinair samen aan het project over kwetsbaarheid in de zwangerschap. Auteurs: Dehertogh Britt, Meyvis Inge, Van Besouw Saskia, Van Doninck Caroline, Van Leugenhaege Luka, Vanceulebroeck Valérie